

ცნობის ფურცელი

F + 4 სურათებიანი დამატება

დამატების № 90

ხუთშაბათი, 6 თებერვალი 1903 წ.

მახიტის № 2061.

ს ი მ ა რ თ ლ ე

უკანასკნელი რამზანი

ზ ლ ა ს ი

(შემდეგ)

ელვარდის ქერიმაც ალბად უმჯობესად დაინახა უცხო კაცის წინ ეს სახეე გაურკვეველად დეტოვია, ამიტომ ძალა აღარ დაატანა ვიქტორს, რომელიც გაჯეტუბული იდგა და ხმის არ იტებდა. მაშინვე მიხვდა რომ ამ გარემოებას შეიძლება ცუდი შედეგი მოჰყვეს და ან ერთი ან მეორე მუჭტარი დაეკარგოს; ამიტომ რძალს ერთი სხვანირად შეუბღვირა და მერე შეიღს მიჰმართა:

— მაშ კარგი, შინ შეტანდი და მეც ეხლავე გაგისწორებდი! კარგა იფიქრე, თორემ, თუ მართალი არა სთქვა, მე ვიცო შენი.

მერე მარკოს მიუბრუნდა.

— ჩემ უვლადერს გაცნობებთ ბატონო! დარწმუნებული ბანდებლობდა: ვათქმევინებთ ყველაფერს, თუ არა—უნდა ისეთი მოხვდეს, რომ დიღხანს არ დაავწყვდეს.

ძალის დატანება აღარ შეიძლებოდა, თუმცა მარკოს ძალიან დიდი სურვილი ჰქონდა მალე შეეტყო სიმართლე, რომ სიმონისთვის ესარგებინა! იმის შიანი ექვი აღარა ჰქონდა, რომ ხელში გასამარჯვებელი საბუთი ეჭირა, რომელიც უბრალო შემთხვევამ მისცა; მაშინვე მეგობართან გაიქცა, რომ უვლადერი დაწერილებით ეამზნა. სიმონი დაშვილებული უსწინდა

და სრულიად არ აცხადებდა იმ სიხარულს, რომელსაც მარკოზი იმისგან მოგვლიდა. ეტ! მაშ იმნარი მოდლები წამების სკოლაში ჰქონიათ! ეს გასაკვირელი არ იყო; რაც კი

იმის შეტებობა—რად უნდა აღვლევებულიყო, ან რაზე გაება, რადესაც სრულიად უდანაშაულო იყო!

— დიდი მადლობელი ვარ შენი, ჩემო კეთილო მეგობარო, რომ ჩემის გულსათვის ასე გიხსარჯე!—უთბოა სიმონმა ბოლოს;—კარგად მესმის, რა დიდი მწიფნებლობაც აქვს იმ ბავშვის ჩვენებას; მაგრამ იცო რა? როგორღაც ვერ წარმომიდგენია, რომ ჩემი ბელი დამოკლებული იყოს იმაზე თუ ვინ რას იტყვის. მე ვვარნობ, რომ დამნაშავე ანადერში ვარ და ეს ჩემთვის დღესათვი ნათელია!..

მარკოზი გახარებული იცნობდა, რაკი დარწმუნებული იყო, რომ უვლადერი კარგად გათავებობდა. ცოტა ხნის შემდეგ გამოეთხოვა, მაგრამ ისევე მალე დაბრუნდა, რომ ეკითხა:

— ის კონტა მარტონი ჯერ შენს ნახავდა არ მოსულა!

— არა, ჯერ არ მოსულა!..

— მაშ, ჩემო მეგობარო, უნდა გითხრა, იმის აღზად უნდა, რომ ჯერ მელბუას აზრი შეიტყოს და მერე მოვიდეს, ამ დღიანზე დავინახე მამა კრამოს ელაპარკებოდა, მერე რუხერის ქალს. ნაშუადღევს კიდევ, როდესაც დადილოდი, მეონი თვალი მოვკარი კავტინების ვიწრო ქუჩაში მივებობდა; იქიდან უფოოდ მერთან წაივლიდა. ანაირად, როგორც ეტყობა, ჯერ თავისთვის ჰკრებს ცნობებს, რომ ბოლოს არ ინახოს, რატომ ღონივრებს არ მივებნეო. სიმონს ყოველთვის ეშინოდა უფროებისა და მთელ ამ უბედურებაში ერთადერთი იმის დიქარი ის იყო, რომ უფროების თვალში არ დავებულიყო და ალაგი არ დაეკარგა. ამიტომ აქამდის დამშვიდებული, ამ ამის გაგონებაზე როგორღაც აშფოთდა. ის იყო მარკოზისთვის თავისი

ელვადი.—სუთითი ზაქარდისა; ვებერის გრავირება.

აღსარება უნდა გაეზიარა, რომ მარტონიც შემოვიდა.

ძლივს ვადანწყვეტა მოსელა. დაფიქრებულს სახით, ეთომ დიდი რამ გაქირება აღვა, იმანციოდ მიმართა:

— დაიღ, ბატონო სიმონ, მე ამ სამხელ უბედურების გამო მოვიბრინე. უნდა მოვასწავლო, რომ იმედ-დაკარგული ვარ როგორც მთელ სკოლაზე, ისე პირადად თქვენზე და ჩვენზე ყველაზედაც. ძალიან სამშობო საქმეა, ძალიან სამშობო, ძალიან სამშობო!

ამას რომ ამბობდა, თან თავის პატარა ტანს უფრო და უფრო სჭიმავდა და თან უფრო ისტეკავდა ახლიდა. როდესაც შევიდა, ცქილავდა გაუჩინარ ხელი მარჯვენა, რომელიც კარგად იცოდა, აკადემიის ინსპექტორის ლე ბარბურის კიბეზე მიღებული ჰყავდა; მარჯვენა თავის სათვალეშიდან ისე გვერდზე დაუწყა ყურება, ამი მარჯვენა იგრძნო, უნდა ვასკოლოდა, თუმცა არ უნდოდა მარტოდ დაეტოვებინა ამხანაგი იმ კაცის წინ, რომლის დანახვამ მთლად დაკარგვინა წინანდელი გულის სიმშვიდე და მამაკობა. მარჯვენა მაშინვე მიხვდა, რომ მოჩურჩინი არ დანდობდა და თუდასავით გაჰყავდა თავის ხელ-ტყეით მასწავლებელს და ამ სულ შთაბეჭდილებით დაბრუნდა სახლში.

ამ საღამომ ქალბატონებთან ძალიან მშვიდობიანად ჩაიარა. არც ქ-ნ დუპარტისას და არც ქ-ნ პერიერისას მკვლევარის ამბავზე სიტყვა არ დაუტრიალა—მთლიან ეს პატარა სახლი ისე მშვიდობიანად ეძლეოდა ძილს, თითქო ვერას არ მომხდებოდა. მარჯვენაზე ამჯობინა სიტყვა არ დაეჭრა ამ ამბის შესახებ და არც იმაზე, ნაშუადღევს სად და რისთვის იყო დასჯილი, მხოლოდ იმავ დამაინტერესებლად რომ ავიდნენ, როდესაც ცოლთან მარტო დარჩა და თავისუფლად ლაპარაკი შეეძლოთ, აგრეთვე ცოლს, რომ სიმონის საქმე კარგად მიდისო, რამაც შენივეთვა ძალიან გახარა.

მეორე დღისას მარჯვენა გულს-ტყვილით წიკითხა „პატარა ბომბინტი“ გახეთქი სიმონის წინააღმდეგ დაჭრული სამხელე წერილი. მოაგონდა იმავე გახეთქივე წინა დღეს დასტამბული წერილი, რომელიცაც ისეთი თანაგრძობილი და ეჭვით იხსენიებდნენ სიმონს. ვერ მამედეკარყო, ამ ერთის დღის განმავლობაში ისეთი რა უნდა მომხდარიყო, რა სამხელე ძალის უნდა ემოქმედა, რა შთაბინ ხელს უნდა დაეჭრა ეს წერილი, საცა ისეთი ხელოვნებით და განმარტებით იყო შეჩურჩული ამ მკვლელობის ყოველი ვარაუზობა, რომ დანაშაულობა აშკარად სიმონს ედგა; ხალხის უფერობისა და სრულწმინდის უბრალო ურბის მხვებრალად აძლევდნენ. მარჯვენა ფიქრობდა, რომ ამხანაგა შეხიზული ამბავი, საიღუმლოებით მოცული და უცნაური ზღაპრული გარემოებით შეზღვეული, შეძლებოდა ხალხის თვალში ისეთ სინამდვილედ გადაქცეულიყო, რომ ბოლოს გადაჯერება მისი ძველი იქნებოდა. კითხვა რომ გათავაზო, კვლავ იგრძნო ის საიდუმლო უკრი, რომელიც ლამის წყვედიანში დაუცხრომლად მუშაობდა სურბის დასაღუბავად, რათა ნამდვილი დამნაშავე გადებრინა.

ამ დღისა ჯერ ახალი არაფერი მომხდარიყო. მოსამართლენი „ჯერ არ გამოჩენილიყვნენ და მხოლოდ ენადრებენ, სინამ საწყალ ბავშვს დაასაღუბავენდნენ, ისევე ისე ყარალომბდნენ იმის თათას. წინა დღეს ეტიმბა გავინჯა უბედურ ბავშვის გვაში და შეგაროშმა მხოლოდ ის გავრეგობა, რომ მკვლელობა ჯერ უნდაგვის მოქმედებდა ჩაიდინა და შემდეგ დაბრუნდა, რასაც, მხოწმობა ბავშვის ყელზე დარჩენილი ათის თთის ცეკლი. დასაღუბავებაც ნაშუადღევს იყო დანიშნული. ამბობდნენ, ღღის ამავთ აპრობებ დასაღუბავებს, მთავრობის წარმომადგენლენი დაუწრობიან, სკოლის ამხანაგები და მთლად წმინდების სკოლაიც აქ იქნებოდა.

ამ დღეს მარჯვენა ძალიან დარდიანად იყო და გდასწყვიტა მხოლოდ დასაღუბავების შემდეგ მისულყო სიმონის ნახანავად; მანამდე კი პატარა გაიარ-გამოიარა მუხლავს ქუჩაზე. ამ სიერნობამ, ცოტა არ იყოს, დაამწვიდა. ისე სიერნობიდან დაბრუნებული ქალბატონებთან ერთად საუბრებს ათავებდა და სთამონებოთ შეხარობდა პატარა ლუჩოსს, რომლის ტყეტიკი ყველას ამბობდაც, რომ უნდა შეგვივინა პლეკანი დედასკი, ამოვრესაც მშვენიერი ქლიავისებო მომზადებული დისტრტო ეტირა ხელში და სიხარულით ეგვარ დედასკი:

— ქალბატონო, ვაიგეთ, რომ იმ ავაზაკ ურბის იქერენ? ძლიეს არ მოვესწარიო!

— როგორ, სიმონს იქერენ? ვინ ვითხრათ? — დეკითხა ვერწასული მარჯვენა.

— მთელი ქუჩაა და ეს ამბავი, ბატონო! ყსაბიცი, ჩვენ პირდაპირ რომ არის, ესლა მიზრბოდა თამაშის საყურებოდა...

მარჯვენა დაბოლო ხელსაბოცი, წამოღდა და გვიდა. ქალბატონები გაშტურებულენი და ნაწყუნენი დარჩნენ იმის უბრდელის ქცევიით. თეთთან ენეგევიც თთიქო უკმაყოფილო იყო.

— გაგიტება! — შენიწმა მაცარად ღუბარისამ. — აი, ჩემო პაწაწა პირო, ხომ წინადე გაუბრბოლებდა: საცა სარწმუნოება არ არის, იქ არც ბუნებრება შეიძლება იყო!

ქუჩაში რომ გვიდა, მარჯვენა მართლაც დანახა, რაღაც არა ჩვეულებრივი ამბავი ხდებოდა. ვაჭრები თითხენ დღეწეწების კარებში იდგნენ, კაცები ვარბოდნენ, ხმაურობა და ყინენი თან და თან იზრბებოდა. მარჯვენა დეგქარა. მოკლევთახე არ ვადალიდა, მილომის ქალბენი დანახა; ესენიც თათხენ შვილებით მალხობის კარებში იდგნენ, რომ სიერბს-თების ეცქირათ. მარჯვენა მაშინვე მოაგონდა, რომ იმ ბავშვის მოწმობა ძალიან გამოსადეგი იქნებოდა ამ ხელად და შეჩრდა.

— მართალია, რომ სიმონს იქერენ? — ქითხა ამან.

— დაიღ, მართალია, ბატონო ფრომან! — უბასუხა კეთილის სახით ალექსანდრეს ქვივება; — ეს არის ესლა ვაიარა იქითკენ კომისარია.

— იციო რა, — დაასწრო ეღუარდის ქვივება, რომელიც მაშინვე მიხვდა რისთვისაც შეჩრდა მარჯვენა, და თვლით თვალში გაყარა. — ნამდვილად დაჯერწმუნდი, რომ ჩვენს ვიქტორს იმ ქალიღღის ნიშეში ხელში არა სჭერია. კარგად გამოკითხე და სწორედ რომ არა სტყუის...

ბავშვსაც ასწრა მთლად თავისი ვაგებოთელი თავი და უსრცხობად ყურება დაიწყო:

— არა, ღმერთმანი არა სტყუი! — უმოწმა დღდას.

გაოცებული და თან ეღდასაცემა მარჯვენა ალექსანდრეს ქვირეს მივებრუნდა:

— მაშ, ქალბატონო, თქვენი შვილი რომ ამბობდა? იმან დარწმუნებით ვითხრა, რომ იმხანაი მოდელი სწორედ ჩემ ბიძაშვილის ხელში ენახო.

ალექსანდრეს ქვირე ისე დაიკარგა, რომ მაშინვე პასუხი ვერ უკო. პატარა სესხსტანი უფრო და უფრო მხალდა თავის ნახს სახეს დღდის კალთაში და დღდად უნებლიედ თმებზე ხელს უსვამდა, თთიქო ამოწროს უნდოდა დაეკოლოვებინა იგი.

— უტევიდა, ბატონო ფრომან, იმენი შვილი დანახანად მოდელს, ანუ უტევი, მგონია, რომ ნახა; მხოლოდ ესლა ისე ძალიან აღარ არის დარწმუნებული; ეწინაინ, რომ არ სცდებოდეს. ამხანაგად, თქვენ თეთთან მიხვებოთ, რომ მეტი დიარა გავწყობოზარა.

ამის შემდეგ მარჯვენა პირდაპირ ბავშვს მიპარათ:

— მაშ მართალია, რომ შენი ის მოდელი არ განახავს? ტყულის თქმა ძალიან ღლიდ ცოდნა, ჩემო პატარავ, ამაზე ცდილ ქვეყანაზე არა არის რა...

სესხსტანი უარესად ჩაბოლო თავი დღდის კალთაში და უსიტყვოდ ქვითინი დაიწყო. ცხადი იყო, რომ ეღუარდის ქვირეი რბალს დაიყოლებოდა ამხანაგ მოქცეულიყვნენ, იმ ვაჭრულ მოსაზრებით, რომ სხვაფერი ამ საქმეში მოქცევა მუშტარის დააკრებინებდა. ეღუარდის ქვირეი გაქვავებული იღდა და ბოლოს მანერც ი-უტევი თავის მოსაზრებათა წარმოქმნი.

— ღმერთო ჩემო, ბატონო ფრომან, ჩვენ ხომ არავის წინააღმდეგნი არა ვართ: ჩვენ ვაჭარი ხალხი ვართ და ამიტომ ყველანი გვესალტობებიან. მხოლოდ, არ შეძლებდა არა ესტევათ, რომ გარკვეანი გარემოებანი ყველა სიმონს ამუტუნებენ. მაგალითად ის გარემოება, რომ ვითომ მატარებელს ვერ მოუსწრო, ვითომ უკან წამოსკოლებოთ მილოცილ სადგურზე დაავადო, მეტი ვეხით ეტეს კოლომეტრის ვაგოლო, დაბრუნება ისე, რომ არავის დაუნახეს. მეტი, იციო კლდე, რუხურის ქალი დაბეკოთებით ამბობს, თერთმეტს იციო წამა აკლდა:

ფების ხმა გავიგე, ვილაღე შემოვიდა სკოლაში. სიმონი-კი ამბობს, თორმეტზე დაბრუნდით. ამის გარდა, ერთი ამისხენით, როგორ მოხდა, რომ იმ დღეს სიმონი მინორტა გააღვიძა, მაშინ როდესაც ჩვეულებრივ ის დღა აღრიან დგება ხოლმე. ერთის სიტყვით, არ ვიცი, იქნება ყველაფერში იმპროვიზაციის თვის, ნეტავი ვერც იყოს!..

მარკოზმა ხელის დაწვევით შეაწყვეტინა ლაპარაკი, რადგან ქალი იმეორებდა იმას, რაც ამ დღეს „პატარა ბომონტის“ გაზეთში ვწერა, და რაც მარკოზს ისე ძალიან აღუვებდა. გადავლო ქალებს თვლი, ერთი მათგანი უგარანობლად გასუ-მებულყოფა, ხოლო მეორე უნებლოდ აეტანა შიშის კანკალს იმ წარმომთქმულ სიტყვის გამო, რომელსაც, შესაძლო იყო, ძალიან სამძიმო შედეგი მოჰყოლოდა. მარკოზი მოშორდა იმათ, რომ სიმონთან გაქცეულიყო.

ერთი დახურული ეტლი უვლიდა კარებზე, რომელსაც ორი პოლიციელი ჰყარავლობდა. თუმცა სასტიკი ბრძანება ჰქონდა მიღებული, მაგრამ მარკოზი მანკ შეუშვეს. თვით სკოლის დარბაზში სიმონი ორ პოლიციელს ებარა, თვითონ კომისარი კი ამ დროს გამოძიებულ დეკანის მოწერილობით

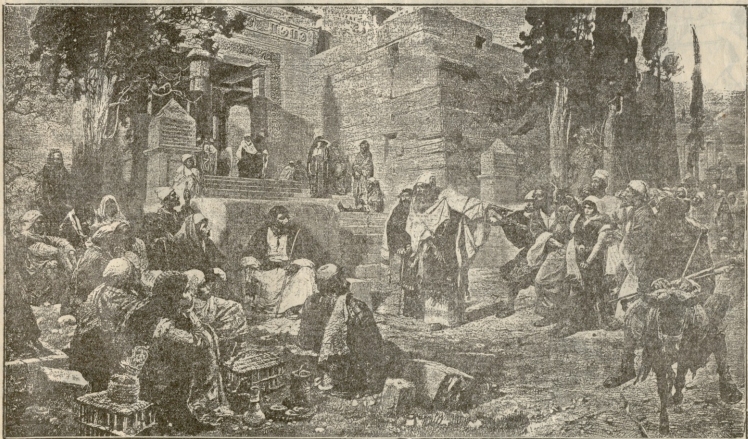
— ნუ სწუხარ, ჩემო ძვირფასო! — ეუბნებოდა იგი ცოლს. — შეტვლია იქნება, საშინელი შეტვლია... როგორც-კი გამოძიებას ვეყოფილი ვიქნები, მეც შენთან ერთად დაგაბრუნებენ.

მაგრამ ცოლი უპასუხებდა. შეშინებული, თავდაკარგული ხან ერთს შეიღს იყვანდა ხელში, ხან მეორეს, რომ მამისთვის ეკოცნებინა.

— ჰო, კარგი, ჩემო ძვირფასო შეიღებო! გიყვარდეს ესენი, გაუფრთხილდი, ვიღერე დაგბრუნდები. გვედრები, ნუღარა სტერი, თუ არ გინდა, რომ მეც დავკარგო სიმაპაცე.

სიმონი სცილობდა თავი გაენთავისუფლებინა ცოლის ხელიდან. ამ დროს მარკოზიც დაინახა. უსაზღვრო სიხარულით გაგზავნიდა თვალები. იმან მუხრავალედ სტაცა მარკოზს იმისკენ გაწვედნილი ხელი:

— ოჰ, ჩემო ამხანაგო, რა მადლობელი ვარ! ესლავ იცნობე ჩემს ძმას დავითს, უთხარ, რომ უბრალო და უდანაშაულო ვარ. იგი ძმენას დაუწყვეს ყველგან და იბოვნის კიდევ დანაშავეს. იმას ვინაღობ ჩემ პატიონებსა და ჩემ შეიღების პატიონებსაც...

ესაო ქრისტე და მძრუქ ქაღა. — სურათი ზოგანოვის, გელანის გრაფიკული მ.

სახლსა მხრეკავდა და ეძებდა, მაგრამ ვერ ეპოვნა ის შესანიშნავი მოდელი თავის ზედწარწერით. როდესაც მარკოზმა გახედა და ერთ პოლიციელს ჰკითხა, რატომ წუ. ძმების სკოლაც არ გახშირეთო, ამ უკანასკნელმა ძალიან გაიოცა: გახრეკა კეთილ წუ. ძმების? რისთვის? შერე მარკოზმაც კი თვითონ გულში დასკინა თავის გულ-უბრეცილობას: მართლაც რომ ჰქონოდათ ამნარი ნიმუშის ქაღალდი, აქამდინ ხომ დასწავლდნენ და გაქრობდნენ. მარკოზი ძლივ იქერდა თავს, რომ წინააღმდეგობა არ გამოეცხადებინა, მაგრამ ჰკრძალობდა, რომ უბრალო იყო სიმარტულ გამოერკვია და სასოწარკვეთილობას ეძლეოდა. ვიდრე კომისარი სახლის ჩრეკას მოჩრებოდა, მთელი ერთი საათი მარკოზს უნდა დერევენში მოეცადა. ბოლოს გამოჩნდა სიმონი, რომელიც ორს პოლიციელს მოჰყავდათ; ცოლიც და შეიღებუც იმასთან იყვნენ. ვიდრე კომისარი უკანასკნელ განკარგულებას ალგვდა, რომ გამოთხოვების დრო მიეცა, სიმონის ცოლი ჰკითხა: ეხვეოდა ქმარს კისრზე. გულ-საკლავი სანახაბო იყო. სიმონი ფერმხილდი და გატეხილი უბედრობით, რომელიც მოჰვალს უქრობდა, მანკ სცილიოდა დამშვიდებული ყოფილიყო.

— დამშვიდებული იყავ, — უპასუხა მოკლედ მარკოზმა, რომელიც ისე აღუვებდა იყო, რომ ლაპარაკი უქირდა. — მეც დავებმარბი.

კომისარც დაბრუნდა და ამ გულ საკლავ სანახაობას ბოლო მოუღო. სიმონის ცოლი გულშემაყრელი უნდა წყნლით სწორედ იმ დროს, როცა სიმონი ორ პოლიციელს გაჰყავდა. რაც ამის შემდგომ ხდება, საზარელი იყო.

პატარა ზევირინის დასავლავება სამს საათზე იყო დანიშნული; ერთ დროს რომ არ მომხდარიყო დასავლავება და სიმონის დაქერა, გადასწყვეტეს სიმონი პირველ საათზე შეეყარათ; მაგრამ სახლის გაზრეკა იყო გაგრძელდა, რომ როდესაც სიმონი გამოჰყავდათ, მოედანი უკვე გაქცილი იყო გამოსვენებაზე დასასწრებად მოსულ ხალხითა. რასაკვირველია, ამ ხალხმა, ცალკე იმ წერილის გავლენით, რომელიც ამ დღეს პატარა ბომონტ-ში იყო დასტამბული, ცალკე ამ მკვლელობითა და სანახაობით აღუვებულმა, დაინახა თუ არა ზევით, კიბეზე მასწავლებელი, ეს შეზენებული ურია; ეს ბავშვების მზოკავი, რომელიც უმანკო ბავშვების სისხლს სარწმუნოების წესრიგის ასაგებად ხმარობდა, ასტეხა საშინელი ყვირილი და ეკინა დასცა:

— მოჰკალით, მოჰკალით ეგ ურჯულო! სიკვდილი, სიკვდილი მკვლელს, სიკვდილი, სიკვდილი ურისა!...

ფერწასულმა გაფითარებულმა სიმონმა გადუსროლა ხაზის პასუხი, რომელიც სვინიდიმსა უბრძანა:

— უბრალო ვარ! უბრალო ვარ!...

ხაზის უარესად გაკოფდა; ყვირილი ქუბილსავით იზღებოდა; უცბად მოსწყდა ერთი ნაწილი ბრბოსი და წამოვიდა შეუპოვრით, რომ მოეტაცნათ ეს უბედური, გაექციათ და გაემგლიჯათ.

— სიკვდილი, სიკვდილი ურისა!

პოლიციელებმა მსწრაფლ შეაგდეს სიმონი ეტლში და

საჩქაროდ გაარეკინეს ცხენი. სიმონი შიგ ეტლშიაც გაიძხოხოდა:

— უბრალო ვარ! უბრალო ვარ, უბრალო!...

(შემდეგი იწყება)

ტფლისის ტრამვაის ცხენები რომ ვეღარ ერევიან, ხაზს ეწეა.

მა მდგომარეობას! (ბუღალნიკეაქვამ).

1.

2.

3.

4.

6.

ხშირად აღამაინებ ასეთი ხარბია.

რედაქტორ-გამომცემელი ალ. ჯაბაღარი

ფოკვალ დღიური გაცხეთი „ცნობის ფურცელი“

სპატიმების დამამაზით ფილინაფში ღირს—ც მანეთი. 1903 წლის ხელის-მომწერით გეგზავნება ახალი სურათი ფოტა რუსთაველისა

სამოლიტეო და სალიტერატურო ჟურნალი

„მოამბე“

ფილინაფში ღირს—|| მან. გაგზავნით || მან. „ცნობის ფურცელი“ სპატიმების დამამაზით „მოამბის“ ხელის-მოწერით უფასოდ გაიგზავნება